

לוח השבוע

הכהונים, בתור מחיצה בין הכהנים האהל מיתקן מיוחד האמור להוות 'מחיצה', לכל כהן בנפרד⁴³. בשנים האחרונות ניתן להשיג ע"י

43) ימי בראשית עמי 235. ושם מציינים למכתב, שנדפס באג"ק ח"ג עמי שמב: "היה לי קורת רוח מזה שניהל כהנים חסידים אל הציון [בהערות המו"ל: בעשותם מחיצה בין הכהנים ובין הקברים], אשר על-ידי שיכה את האחרים ודאי שגדול זכותו". מדובר במחיצה משרשרת של בני אדם הנותנים יד זל"ז סביב הכהנים, ובדעת תורה למחיצה דן להקל בזה ע"פ המבואר באו"ח סי' שסב [בשו"ע אדמו"ר סי"ג], ובשו"ת שבט הלוי ח"ה סי' קפא מפקפק בזה. אבל מחיצה נידת מועילה גם לדעתו, וכ"כ בשו"ת מנחת יצחק ח"ט סי' קלב, צ"ץ אליעזר חט"ו סי' מב, אז נדברו ח"ה סי' לח.

44) שאלתי את הרה"ח רי"ל שיי גרונר ונעניתי כדלהלן [המופיע בסוגריים המרובעים – שלי]:

א) האם היתה הסכמה של הרב, או של רבנים מאנ"ש, על המחיצה העגולה הניתנת לכהנים שם?

מענה: הרה"ג ר' קלמן מארלאו ע"ה פקפק בתועלת מחיצה זו – כי אז המחיצה היתה פתוחה מלמטה כמה טפחים. בהתאם לזה קנו מחיצות אחרות שהדפנות יורדות עד

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקעב

ערב שבת-קודש
פרשת חוקת
א' בתמוז ה'תשס"ה

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

א' בתמוז ה'תשס"ה – ח' בתמוז ה'תשס"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א'	א' בתמוז	ה' שלוחין ושותפין. פרק ה-ז.	ה' טומאת צרעת. פרק ב.	מ"ע רמה.
ש"ק	ב' בתמוז	פרק ח-י.	פרק ג.	מ"ע רמה.
א'	ג' בתמוז	ה' עבדים... בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע רלב. מ"לית רנח. רנט. רנז. רס.
ב'	ד' בתמוז	פרק ד-ו.	פרק ה.	מ"ע קצו. מ"לית רלג. מ"ע רלד. רלג. מ"לית רסא.
ג'	ה' בתמוז	פרק ז-ט.	פרק ו.	מ"ע רלה. מ"לית רנד. רנה.
ד'	ו' בתמוז	אורך ביושר וגו'. ספר משפטים והוא ספר שלשה עשר. ה' שכירות... בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ז.	מ"ע רמג.
ה'	ז' בתמוז	פרק ד-ו.	פרק ח.	מ"ע ר. מ"לית רלח.
ו'	ח' בתמוז	פרק ז-ט.	פרק ט.	מ"ע רא.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן וזמני	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
א' בתמוז	3.06	4.15	4.42	5.45	9.12	12.46	1.21	7.49.8	8.17
ש"ק, ב' בתמוז	3.07	4.15	4.43	5.46	9.12	12.46	1.21	7.49.6	8.17
א', ג' בתמוז	3.08	4.16	4.43	5.46	9.12	12.46	1.21	7.49.4	8.17
ב', ד' בתמוז	3.09	4.17	4.44	5.47	9.13	12.46	1.21	7.49.1	8.17
ג', ה' בתמוז	3.10	4.18	4.45	5.47	9.13	12.46	1.21	7.48.8	8.16
ד', ו' בתמוז	3.11	4.18	4.45	5.47	9.13	12.46	1.21	7.48.5	8.16
ה', ז' בתמוז	3.12	4.19	4.46	5.48	9.14	12.46	1.22	7.48.1	8.16
ו', ח' בתמוז	3.13	4.20	4.47	5.48	9.14	12.47	1.22	7.47.7	8.15

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	דה"נ
חוקת	7.12	8.30	7.28	8.32
בלק	7.10	8.27	7.26	8.29

עורך ראשי: **מנחם מענדל ברוך** • עורך: **שניאור-זלמן רודמן** • הגהה: **יוסף-יצחק איידלמן**
 מו"ל: **מכון ליובאוויטש** שיע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז
 יו"ר: **הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב**
 כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169
 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

לוח השבוע

לציון הרבנית שטרנא-שרה ע"ה. משנת תשכ"ה, כשיצא מן האוהל, הלך לפני-כן לציון אימו הרבנית חנה ע"ה. משנת תשל"א, הביט גם על ציון הרבנית נחמה-דינה ע"ה, ומאו תשמ"ח גם על ציון הרבנית חיה-מושקא ע"ה. כל זה – לדקות ספורות.

לפני הכניסה למכונית, תולש עשבים ג' פעמים, וזורקם לאחוריו⁴⁰.

מעולם לא ראינו את הרבי מניח אבן על הציון, או על קברים אחרים⁴¹.

בנסיעתו חזרה, ממשיך באמירת המענה לשון', עד גמירא. אם היה פנאי, היה אומר את ה'קרבנות' שלפני תפילת מנחה. בשנת האבל תשמ"ח-ט אמר גם את פרקי המשניות של אבל (פכ"ד דכלים ופ"ז דמקואות). אחרי כ"ב בשבט תשמ"ט, אם נותר פנאי, היה לומר גם את שיעור הרמב"ם היומי.

* במידת האפשר, יש להשתדל לקרוא את הפ"נ "בין שני הציוני קודש, אצל מקום רגליהם הקדושים"⁴².

הנחיות לכוהנים:

הרבי ציווה לבנות מחיצה בת עשרה טפחים סביב ציון כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"נ ע.

לא הרשה לבנות גג מעל הציון, וגם הורה לכהנים שלא ישלחו יד על הציון, וגם שלא יניחו בעצמם שם את הפ"נ.

בכל פעם שהולכים לאוהל' נהג הרבי לעורר, שעל הכוהנים להיזהר מאוד בכניסתם וביציאתם, שלא יעברו בתוך ארבע אמות של קבר. ולכן נהגו אנ"ש והתמימים להקיף את

מיד כשנכנס, מתחיל באמירת המענה לשון'. כשמגיע ל"הריני מדליק הלאמפך"³⁶, מדליק נר.

אחרי הדלקת הנר, ממשיך ב'מענה לשון', עד לפני מזמור "לרוד אליך", ששם נכתב לקרוא את הפ"נ, ואחרי-כן מתחיל לקרוא את הפ"נים וכו'. פתקים בודדים (בעיקר מאלה שבהם היה כתוב על העדרו של משהו. רק אחדים מאלה החזרו להיכלו) קורע ומניח על הציון הק', והורה לשורפם על אתר, ורובם ככולם מכניס בחזרה לשקית. את הקרעים היו שומרים ושורפים בערב-פסח. לאחר תשל"ח חלו שינויים בעניין זה.

כאם נשאר נייר חלק מסביב לכתב הפ"נ, קורעו ומפרידו מהפ"נ³⁷, ורק אחרי-כך מניח את הפ"נ באוהל.

לאחר סיום קריאת הפ"נים, המשיך באמירת 'מענה לשון' עד מזמור קיט, ודילג עד ה'יהי רצון' שמתחיל תיכף אחרי ה'זוהר' שם, וסיים עד אחרי 'אנא בכוח'.

לפני צאתו, מקיף (פעם אחת) את האוהל³⁸.

לפני צאתו נעצר, נכנס שוב לחדרו שבתוך האוהל (החדר הקטן שבו עומד וקורא את הפ"נים), והמשיך לומר 'מענה לשון' עד ה'יהי רצון' האחרון. ואחרי-כן יוצא – לא מאותו פתח שדרכו נכנס, אלא מהפתח הפנימי. כן היה נוהג תמיד שלא לצאת דרך פתח הכניסה³⁹.

לפני היציאה, נעמד בפתח היציאה החוצה, ואומר את ה'יהי רצון' שבסוף המענה לשון'.

עד שנת תשכ"ה, לפני כניסתו לרכב, ניגש

36 עמ' 4.

37 רבים חושבים שזהו כדי שלא לזרוק את שאריות הנניר באוהל, אך הרה"ח רי"ל שיי' גורנו מסביר מפני שאין זה לכבוד למסור לרבי דף ריק.
 38 ראה בעניין הקפת הקברים במו"ק אברהם, באר-היטב וכף-החיים סו"ס תקפא.

39 ראה גשר-החיים ח"א עמ' קלא שיש נוהגין בהלוויה לחזור בדרך אחרת אם אפשר, עיי"ש.

40 ראה טושו"ע יו"ד סי' שנו ס"ד, ואו"ח סו"ס תקמ"ז,

41 ונו"כ. אולם שם איתא שעושים זאת אחר הקבורה.
 42 ודלא כנהוג. מקור המנהג בדרשות מהרי"ש [רבנו שלום מנוישטט, רבו של מהרי"ל, אבי מנהגי אשכנז] הובא בא"ר סי' רכד ס"ק ז, בשע"ת שם ג' ע"ד, וטעמו שם "משום כבוד המת, להראותו שהיה על קברו" בשנים האחרונות, עמד הרבי במרחק-מה מן הקברים של הרבניות.

42 כך סיפר כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"נ נ"ע ברשימתו על מנהג אביו כ"ק אדמו"ר מהור"ש"ב נ"ע באוהל הצמח-צדק והמהרי"ש בליובאוויטש.

ש"לאחר לגאולה" וש"תיכף ומיד ממש'הנה זה (משיח) בא",²⁴ וההשתדלות האחרונה של כל אחד ואחת מישראל להביא את המשיח על-ידי לימוד התורה בענייני מלך המשיח ובענייני הגאולה,²⁵ כדי להתחיל "לחיות" בענייני משיח וגאולה;²⁶ ואף "שישו ושמחו בשמחת הגאולה".²⁷

וכפי שסיים כ"ק אדמו"ר את מאמר-החסידות הראשון שלו³¹: "ונזכה להתראות עם הרבי פה למטה, נשמה בגוף ולמטה מעשרה טפחים"³², והוא יגאלנו".

ביקור באוהל

"שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שקודם ההליכה על ציון ואוהל – נוהגים שאין אוכלים, אבל שותים"³³.

מהנהגות הרבי באוהל³⁴:

נוסע לאוהל בנעלי בד (דתשעה-באב ויום-הכיפורים).

לפני שנכנס לאוהל, מקיש (שתי דפיקות בכל דלת) על שתי הדלתות, הדלת השנייה מהכניסה, והדלת שבחדר האוהל [חדר הפנים, שאינו קיים כיום] – כנוטל רשות הכניסה³⁵.

משיח, כמבואר בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה, **באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד** לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד – על-ידי לימוד ענייני משיח וגאולה" (ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 112).

24 ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 792, ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 26.

25 'התוועדות' תנש"א ח"ג עמ' 164.

26 ספר-השיחות תנש"א ח"ב ס"ע 691 (היינו במוחין ומדות ועד למחשבה דיבור ומעשה המתאימים לזמן הגאולה, עייש. וזה כולל, כלשון הרמב"ם בסוף סי' ה', העדר "קנאה ותחרות" וילא יהיה עסק... אלא לדעת את ה' בלבד").

27 לקוטי-שיחות כרך כ עמ' 384.

28 ראה ספר-השיחות תשנ"ב עמ' 376, 341.

29 רמב"ם ס"פג מהלי' פרה אדומה, לקוטי-שיחות כרך כח עמ' 131 ואילך. התגלות מצואתו, בתור מלך המשיח, וכתוצאה והסתעפות ממנה – גילוי פעולותיו (ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 131).

30 אגב, מכתבת המלה "איל" (בסוף המכתב שבחערה 1) מוכח שדעת הרבי היא שהמקף שבין אותיותיה מועיל

סוף כל סוף גדול הצער מזה שנמצאים בגלות רע ומר ביותר!

גם כאשר יודעים שלוחות שניים יהיו באופן די-כפליים לתושייה" – אין זה מנמל את הצער הגדול על שבירת לוחות הראשונים
 □ עד כדי כך גדול הצער – שהקב"ה צריך לומר למשה "אל תצטער", שלא יבוא לידי יאוש! □ כך גם בנוגע לפטירת צדיק ישום הסבר אינו ממעט את הצער על הפרונו של הצדיק בעולם הזה! □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. מכיוון שכל העניינים התחלתם בתורה, כמאמר, "אסתכל באורייתא וברא עלמא" – מובן, שגם העניינים דיום ההילולא צריכים להתחיל בתורה.

ב. איגרת-הקודש סימן ז"ך פותחת בתיבות: "אהובי אחי ורעיי אשר כנפשי כו' וצאצאיהם איתם כו'".

א. מהחבר (כולל בנו וממלא מקומו) כחלק מספר התניא, מה-שאין-כן האיגרות שבחלק האחרון דספר התניא (קונטרס-אחרון).

ב. אהובי – מדגיש את העניין ד"ואהבת לרעך כמוך", אהבת-ישראל ואחדות-ישראל, שזהו "כלל גדול בתורה" (ספרי ופירוש רש"י קדושים יט,ח), ויתירה מזו: "זו היא כל התורה כולה ואידך פירושה הוא" (שבת לא,א), כלומר: לא זו בלבד שמצווה זו היא "כלל בתורה", ובזה גופא – לא רק "כלל" סתם, אלא "כלל גדול", שאז יכול להיות שישנם עניינים נוספים בתורה שגם הם "כלל גדול", אלא עוד זאת, "זו היא כל התורה כולה" (פירושה הוא) דמצוות "ואהבת לרעך כמוך". וממשיך – "אהובי) אחי ורעיי אשר כנפשי כו'":

ובתורה גופא יש להתחיל מתורה שבכתב דתורת החסידות – ספר התניא, שהרי התורה בפירושה ניתנה – תורה שבכתב ביחד עם תורה שבעל-פה, כמו שכתב הרמב"ם בהקדמתו לספרו "משנה תורה", "יד החזקה", ומזה מובן גם בנוגע לתורת החסידות, שתורתם של נשיאי חב"ד, עד לבעל ההילולא, קשורה וניתנה ביחד עם ספר התניא – תורה שבכתב דתורת החסידות.

ובנוגע לעניין ופרק שבו יתחילו את הלימוד בספר התניא עצמו – שישנם בו ריבוי עניינים – הרי מובן, שבעמדנו ביום ההילולא, מתאים ביותר הלימוד בספר התניא בקשר לעניין דיום הילולא: איגרת הקודש סימן ז"ך וכ"ח, ששם מבואר בארוכה בעניין דיום הסתלקות והילולא של צדיקים.

[ולמען – שאיגרות אלו (ז"ך וכ"ח) הן מהאיגרות שסודרו על-ידי הרבנים בני הגאון

באבהת-ישראל ישנן כמה וכמה דרגות –

עד לאהבה ביחס ל"בריות בעלמא", "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", כמבואר בתנאי פרק לב. וזוהי ההדרגה "אהובי אחיי ורעי אשר כנפשי" – שהעניין דאהבת-ישראל ("אהובי") צריך להיות בתכלית השלימות, בדוגמת האהבה ל"אחיי ורעי אשר כנפשי".

ומוסיף "כו" – שבוזה כלולים כל שאר התוארים ששייך להוסיף בעניין זה. וממשיך – "וצאצאיהם איתם":

הפירוש ד"צאצאיהם" הוא – כמדובר בהתועדות שלפני זה אודות פירושו של אדמו"ר הזקן בשולחן-ערוך (או"ח רס"ו) בתיבת "צאצאיו", ש"ככלל צאצאיו הם גם כן בני בנים", בניו ובני בניו עד סוף כל הדורות.

וזוהו הפירוש "וצאצאיהם איתם", הינו, שהעניין ד"אהובי אחיי ורעי אשר כנפשי כו" הוא לא רק ביחס לחסידים שלהם נכתבה איגרת-הקודש זו, אלא גם ביחס ל"צאצאיהם" – בנייהם ובני בניהם עד סוף כל הדורות, ובאופן ד"צאצאיהם איתם", היינו, שהאהבה ל"צאצאיהם" היא באותו אופן ודרגת האהבה אליהם בעצמם, – "אהובי אחיי ורעי אשר כנפשי כו".

ג. תוכן האיגרת עצמה הוא – "באתי לדבר על לב נדכאים... ולנחמם בכפליים לתושייה" בקשר לפטירת צדיק:

העניין ד"כפליים לתושייה" מובא במדרש (שמו"ר פמ"ו, א), בנוגע לשבירת הלוחות: "התחיל משה מצטער על שיבור הלוחות, ואמר לו הקב"ה אל תצטער בלוחות הראשונות שלא היו אלא עשרת הדברות לבר, ובלוחות השניים אני נותן לך שיהא בהם הלכות, מדרש ואגדות, הרא הוא דכתיב ויגד לך תעלומות חכמה כי כפליים לתושייה".

ולכאורה, דרוש ביאור והסבר: לשם מה מספרת התורה "שהתחיל משה מצטער על שיבור הלוחות" – מהו הלימוד וההוראה שיש ללמוד מצערו של משה, כאשר תיכף ומיד

ממשיכים "אמר לו הקב"ה אל תצטער!?" ויתירה מזו: סיפור זה הוא – לכאורה – היפך שבחו של משה רבנו, שהיה לו להבין מעצמו שלוחות שניות יהיו באופן ד"כפליים לתושייה!?" והביאור בזה:

גם כאשר יודעים שלוחות שניות יהיו באופן ד"כפליים לתושייה" – אין זה מבטל את הצער על שבירת הלוחות ראשונות, כמובן בפשטות שמאורע של שבירת הלוחות גורם לצער גדול ביותר, וזאת – גם אם תכלית הכוונה בזה היא כדי להשיג דבר חשוב ונעלה ביותר!...

וזוהי ההוראה שיש ללמוד מסיפור המדרש "התחיל משה מצטער על שיבור הלוחות" – שאכן יש להצטער על עניין זה! ועד כדי כך גדול הצער – שהקב"ה צריך לומר למשה "אל תצטער", היינו, שלא יבוא לידי יאוש, מכיון שהכוונה דשבירת הלוחות היא – כדי לבוא לעילוי דלוחות שניות באופן ד"כפליים לתושייה".

[והא כהא תליא: על-ידי הצער של שבירת הלוחות – זוכים לעילוי דלוחות שניות באופן ד"כפליים לתושייה"].

ועל-דרך זה מובן בנוגע לפטירת צדיק: איתא בגמרא (מו"ק כה, א) שפטירתו של יהודי, רחמנא ליצלן, היא בדוגמת "ספר-תורה שנשרף", ועל-אחת-כמה-וכמה כאשר מדובר אודות פטירתו של צדיק, צדיק וגדול וכו' בנגלה דתורה, צדיק וגדול וכו' בפנימיות התורה! ומובן שאין להתנחם על שריפת ספר-תורה, חס ושלוש, בכך שבמקומה יהיו ב' וג' ספר-תורה, מכיוון שסוף כל סוף נשרף ספר-תורה!...

ולכן, לאחרי כל הביאורים שירידה זו היא לצורך עלייה באופן ד"כפליים לתושייה" – גדול ביותר הצער על פטירת הצדיק, ובלשון חז"ל (הובא בפרש"י עקב יז, ז): "קשה מיתתן של צדיקים... כיום שנשתברו בו הלוחות" – הייתכן שחסרה מציאותו של הצדיק בעולם

צייר עצמו, בעת קריאת הפ"ג, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"ג אחר-כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של כ"ק אדמו"ר. ולשלחו (אם באפשרי – בו ביום) על מנת לקראתו על הציון שלו (מס' הפקס שלייד הציון: 1718-723444).

במשך המעת-לעת – ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם¹³.

במשך המעת-לעת – לעשות "התועדות פעילות ומתוך אהבת-ישראל"¹⁴, ולהתחזק בכל ענייני לימוד התורה נגלה וחסידות, חיזוק התורה והיהדות והפצת המעיינות, ובמיוחד באהבת-ישראל ואהדות-ישראל, כפי שהורנו, החל מההתועדות הראשונה דקבלת הנשיאות¹⁵, ועד ההתועדות האחרונה לעת-עתה בש"פ ויקהל תשנ"ב – "גילוי האחדות הכללית בהריאה ובכני-ישראל"¹⁶.

לקבוע שעה במשך המעת-לעת – לבאר לבני ביתו ש"י אודות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו, ואשר גם עתה, כיוון "שגם בזה העולם המעשה אשתכח יתיר"¹⁷ – בוודאי שהוא מנהיג את העולם

במשך המעת-לעת – לבקר (אלו הראויים לזה) בכתבי-הכנסת ובכתי-המדרש אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק אדמו"ר, לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנותיו¹⁸ על-דבר לימוד הרמב"ם לכל אחד ואחת שלושה פרקים ליום, פרק אחד ליום או ספר המצוות), ועל-דבר מבצעי המצוות הכלליים שלו: מבצע אהבת-ישראל, חינוך, תורה, תפילין, מזוזה, צדקה, בית מלא ספרים – יבנה וחכמיה, נרות שבת קודש ויום-טוב, כשרות האכילה ושתייה וטהרת-המשפחה, ואחדות כל בני-ישראל בכתובת ספרי-התורה הכלליים²¹; לעורר את בני-נח דבבר קיום שבע מצוות שלהם²²; ועד המבצע האחרון והעיקרי – 'עמדו הכן כולכם'²³, לפרסם בכל מקום את הנבואה

עצמו בסכנה, ואפילו אם לא חשב על עצמו, היה עליו לחשוב אודות חסידים וכלל ישראל, וענה (תוכן המענה, מתורגם): "כאשר חסידים יפעלו ביחד, הם יעברו זאת... כשחסידים מתאחדים, הם עוברים זאת, שוברים את החושך כפול ומכופל של הגלות... עלידי האחדות של החסידים... שמבטלת את כל הגזירות וכל העניינים, ופורצת כל הגדרים, ומורידה עד כאן למטה את זאמת הוי' לעולם".

17) תניא, איגרת-הקודש, ביאור לסי' ז"ך.
18) 'תורת-נחם' – התועדותי תשי"ז עמ' 16, עייניש.
19) לקוטי-שיחות כרך יב עמ' 146.
20) לקוטי-שיחות כרך כז עמ' 229, 'התועדותי' תשד"מ ח"ג עמ' 1622, ובכ"מ.
21) לקוטי-שיחות כרך כ עמ' 428, 579 ובמקומות רבים.
22) לקוטי-שיחות כרך כז עמ' 132, חיידושים וביאורים בשי"ס חלק ב סי' ת.
23) ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 122. וראה שם עמ' 257. וידועה הפנייה: "יעשו כל אשר ביכולתכם – עניינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל, בכלים דתיקוין" (ספר-השיחות תנשי"א ח"ב עמ' 474); "עלידי שהוא מסביר את עניניו של

ההילולא, ונכון לחלק שיתפלל אחר ערבית, שני – שחרית, שלישי – מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

בשעת התפילות ידלקו חמישה נרות.

אחר התפילה (ובבוקר – אחר אמירת תהילים) ילמוד (יסיים) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד דכלים ופרק ז' דמקוראות. אחר-כך יאמר המשנה "ר' חנניא בן עקשיא... ויאדיר". בלחש – איזה שורות בתנ"א, קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית – יחזרו בעל-פה חלק מהמאמר האחרון המוגה שזכינו לו, ד"ה "ואתה תצווה" תשמ"א (קונטרס פורים-קטן תשנ"ב, שחילקו כ"ק אדמו"ר בו ביום בידו הקדושה

לכל אחד ואחד מהנאספים⁸). אם אין מי שיחזור בעל-פה – ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפילת שחרית. ולסיימו אחר תפילת מנחה.

בבוקר קודם התפילה – פרק תנאי. וכן לאחר תפילת מנחה⁹.

בבוקר קודם התפילה – ירים כל אחד¹⁰ תרומה להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפילת מנחה.

לאחר תפילת שחרית – [יכתוב ו]יקרא כל אחד פ"נ¹¹ (הנשואים – כמוכן בחגירת אבנט). אלו שזכו להיכנס ליחידות, או על-כל-פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו –

באבות-הבדלה הפתוחה לאויר, ונרות הישעוהי המצויים בשוק מעורבים בהרבה סטיאריין. ולכאורה די שיהיה הרוב שעוה לקיום המנהג כראוי.

7) י"א שהרבי אמר את התיבות "יונפס השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש", מנהגימלך ס"ע 32.

8) ספר-המאמרים – מלוטק חלק ו עמ' קסט.

9) על-פי אניק כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ ח"א עמ' שצ – ללמוד אגרת-הקודש סימן ז"ך.

10) על-פי הנפוץ בין אנ"ש ביו"ד שבת – ללמוד את הביאור לאגה"ק האמורה.

11) "תנינת הצדקה (בקשר עם יו"ד שבת וכיו"ב) – הוא שייך גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים) להן דבר הצדקה שייך יותר" (ספר-המנהגים עמ' 85). מובן שיש לשתף גם את הטיפ (ומכספם) בזה, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים טף שייכים בקיומן.

12) נוהגים לכתוב את הפ"נ על נייר חלק דווקא. מקפידים לכתוב דווקא באם טבלו באותו היום במקוה (באם לא טבל – יכתוב ע"י אחר). כותבים בחגיגת אבנט (ונוטלים ידיים לפניכן).

כשכותב אדם פ"נ על עצמו, כותבים "עליי", "עלינו", ואלו כשכותב עבור אחרים הלשון הוא "עבור..." (הרה"ח רי"ל שי גרונר).

"בנוגע לנטח הפדיון... אילו יישר חילי, הייתי מבטל הנוסח שכותבים "ממקור הרחמים כו" [זההסדים האמיתיים] ע"ד מכניסי רחמים ממבואר בתשובת מהר"י"ב זיל"י, כ"י א) "ע"ד... זיל"י הוא ביאור ההיתר על נתינת פדיון לרבי (שלאכאורה היז עניין של מוצע) ובמילא אי"ז נוגע ושייך לנוסח הפדיון שעניינו בקשת רחמים... ולא ביאור ההיתר על זה. (ב) ובנוגע לנטח "ממקור הרחמים" – אין צורך ליתן לרבי 'כתובתי' מהיכן לעורר רחמים... ואולי רצונו לעורר רחמים ממדרגה נעלית יותר...

הזה הגשמי, נשמה בגוף, שמוסר את נפשו על ענייני התורה ומצוותיה, מנהיג את בני-ישראל ודואג לכל צורכיהם!... ואם מפני גודל העילוי שיבוא כתוצאה מזה באופן ד"כפליים לתושייה" – הרי הרבה

שמן זית שאינו זך, ובלשון המשנה (מנחות פו,א): "שלושה זיתים הן ובהן שלושה שלושה שמנים וכו'", ולכן מדגיש הכתוב ש"למאור" – צריכים "שמן זך" דווקא. ועילוי זה "זך" נפעל על-ידי "כתית" –

הייתכן שחסרה מציאותו של הצדיק בעולם הזה הגשמי, נשמה בגוף, שמוסר נפשו על התורה ומצוותיה, מנהיג את ישראל ודואג לצורכיהם!...

כתישת הזית, עניין של ירידה כו', שעל-ידי זה נפעל עילוי גדול יותר ("כפליים לתושייה") – לא רק "אור", אלא באופן של "יתרון האור" – עניין ה"מאור" ("כתיר למאור").

דרכים למקום, ובוודאי יכול למצוא דרכים שונות כדי להביא עילוי זה! ואפילו אילו לא היתה דרך אחרת כו' – אין זה ממעט את הצער על חסרונו של הצדיק בעולם הזה!... ועל דרך זה מובן בנוגע לכללות עניין הגלות – שלאחרי כל הביאורים שעל-ידי זה באים לעילוי גדול יותר וכו', הרי סוף כל סוף גדול הצער מזה שנמצאים בגלות רע ומר ביותר!

א. עניין זה מרומז גם באגרת-הקודש סימן כ"ח:

באגרת-הקודש סימן כ"ח מבאר אדמו"ר הזקן שפטירת צדיקים היא בדוגמת העניין דפרה אדומה, שהיא "בחנית קודש העליון... בחנית חכמה עילאה ומוחא סתימאה דאריך אנפין, ועלה איתמר... בחכמה אתברירו ואתהפכא חשוכא לנהורא", ועד שהיא מטהרת את העניינים התחתונים ש"למטה מטה מנוגה", באופן דאתהפכא חשוכא לנהורא, וכמו כן פטירת צדיקים, שאו "מאיר חסד ה'... ופועל ישועות בקרב הארץ לכפר על עוון הדור, אף גם על הזדונות שהן מג' קליפות הטמאות שלמטה מנוגה... ואתהפכא חשוכא לנהורא כו'".

וכאמור – דרושה רק זהירות שלא לבוא לידי יאוש חס ושלוש, מכיוון שיודעים שתכלית הכוונה בירידה זו היא – כדי לבוא לעילוי גדול יותר באופן ד"כפליים לתושייה", עילוי שנפעל (גם) אצל תלמידיו ותלמידי תלמידיו, גידולין וגידולי גידולין כו'.

ונמצא, שהתוכן דאגרת-הקודש זו הוא – נחמה על עניין בלתי רצוי, על-ידי הביאור שתכליתו – עילוי גדול יותר באופן ד"כפליים לתושייה".

ד. ויש לומר שתוכן עניין זה מרומז גם במספרה של אגרת-הקודש זו – סימן ז"ך: המושג "זך" שייך רק כאשר ישנה אפשרות לעניין הפכי, שאו צריכים להגיש שדבר זה הוא "זך", ולדוגמא: "שמן זית זך כתית למאור" – שמן שאגור בתוך הזית, שצריכים להוציא מקליפת הזית כו', ובזה גופא ישנו

דרכים למקום, ובוודאי יכול למצוא דרכים שונות כדי להביא עילוי זה! ואפילו אילו לא היתה דרך אחרת כו' – אין זה ממעט את הצער על חסרונו של הצדיק בעולם הזה!... ועל דרך זה מובן בנוגע לכללות עניין הגלות – שלאחרי כל הביאורים שעל-ידי זה באים לעילוי גדול יותר וכו', הרי סוף כל סוף גדול הצער מזה שנמצאים בגלות רע ומר ביותר!

י"כ"ק מו"ח אדמו"ר [וכן הרבי עצמו – ראה יאוצר מנהגי חב"ד: אלול-תשרי עמ' תג"ד, ובכ"מ] היה אמנם כותב נוסח זה, אבל זוהי הנהגה שלו, ואין זה ראה שגם אנו... צריכים לכתוב כן... (משחת ליל ב' אייר תשי" ס"ד, יתורת-מנחם – התעודותיו תשי" עמ' 39. וראה ביימי גיליון 22 עמ' 23).

ראה באניק אדמו"ר מהור"י"ב ח"א עמ' קנד: "ילדעתי אהשוב אשר פ"נ על קברי הצדיקים בעניינים רוחניים בעבודה, אינו צריכים לכתוב החסרונות שמוצא בנפשו, כי אם לבקש שיתתקן... הפרט הוא באופן כן וכך, ולא לכתוב כמו שהוא עתה בחסרונו... עיי"ש. כ"ק אדמו"ר מהר"ש, שבונו מהאהל, ביאר זאת פעם לבני-ביתו (מבוא לקונטרס ומעין עמ' 55), בכך שברוחניות נאל כה דבר, גם החסרון, כאילו הוא חי ממש.

כשאי אפשר כלל לכתוב פ"נ, ידוע המעשה מהמשפיע הרה"ח ר' מ"מ פוטערפאס ע"ה שנעצר בחדש טבת תשי"ז, והיה נתון בחקירות קשות וכו' עד ערב ל"ג בעומר, ובאותו יום הגיע לשבת בבלא. רק אז יכול היה לחשוב על מצבו, ורצה לשלוח פ"נ לכ"ק אדמו"ר מהור"י"ב, אך הדבר היה בלתי-אפשרי. ונזכר בדברי כ"ק אדמו"ר מהור"י"ב לפני צאתו מרוסיה בשמח"ת תרפ"ח [לא מצאתי הלשון ברשימת השיחה הנדפסת. וראה לקוטי-דיבורים כרך א, דף ב ע"א ובהערה] "כשתחשוב עליי, אהשוב אני עליכם ואז ישלח אליי פ"נ במחשבה. לאחר חודש וחצי הגיע לזוגתו (שכבר היתה אז בצרפת) מכתב מכ"ק אדמו"ר מהור"י"ב מתאריך י"ז אייר, ובו אישור "המברק נתקבל". בני המשפחה תמהו איך ייתכן שלח מברק ממאסרו. לאחר שנים רבות, כשיצא והגיע לרבי לייט כסלו תשכ"ד ביקש ממזכירו של הרבי הרי"י (בשנת תשי"ז) לבדוק אם יש מברק ממנו בארכיון, ולא מצא, ונזכר שבאותו יום הכתיב לו אדמו"ר מהור"י"ב את המכתב – ונזכר במשלוחי הפ"נ (מפי נכדו הרה"ח ר' יוסף-יצחק שי ליברוב).

לפרעה", דאתפריעו ואתגליין מיניה כל נהורין. ויש להוסיף בזה – שהעניין דפרה אדומה קשור עם משיח צדקנו: בנוגע לכללות עניין הקורבנות – ישנן דעות שיכולים להקריב קורבנות גם לפני ביאת המשיח, וכידוע השקלא וטריא שבזה בנוגע להקרבנות קרבן פסח בזמן הזה, כמדובר כמה פעמים (ראה לקוטי-שיחות כרך יב 220 ואילך).

אמנם, בנוגע לפרה אדומה – ישנה הוראה (בדרך סיפור) מדברי המדרש שתיעשה על-ידי משיח צדקנו דווקא: "ט' פרות נעשו עד שחרב הבית, עשירית עתיד לשרוף מִאֵךְ המשיח" (יל"ד ר"פ חוקת, רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג).
ונמצא, שעל-ידי הירידה למטה מטה כדי לעסוק בעבודת הביירוים כו', באים לתכלית העילוי שאין למעלה ממנו – פרה אדומה, שתיעשה בגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו.

ו. ויש להוסיף – שעניין זה מרומז גם במספרה של איגרת-הקודש זו – סימן "כח":
בהמשך "באתי לגני" דבעל ההילולא פרק י"ד מבואר החילוק שבין החיות שבבחינת אור לחיות שבבחינת כוח, שרק בחיות שבבחינת כוח יכול להיות שינוי על-ידי ההתלבשות כו', מה-שאין-כן באור המחיה שלא שייך בו שום שינוי והתפעלות כלל, לפי שאינו מתערב כו'.
כלומר: תכונתו של ה"כוח" לרדת מטה מטה באופן של התלבשות דווקא כדי לעסוק בבירור המטה, ובאופן שהתלבשות זו פועלת בו ירידה ושינוי כו', עד כדי כך ששייך לומר על זה "וכל מלבושי אגאלתי" (ישעיה ג,ג), כמבואר בדרושי חסידות (ראה אוה"ת אמור עמ' תקעח ואילך, סה"מ תרכ"ז עמ' רמח ואילך. סה"מ תרכ"ט עמ' קסט ואילך).

והכוונה בזה היא – כדי לפעול את בירור המטה, עד לבירור דתחתון שאין למטה ממנו, שדווקא על-ידי זה באים לתכלית העילוי שאין

למעלה ממנו.

וטעם ההכרח בירידה באופן של התלבשות דווקא, דלכאורה, מדוע לא ישאר ה"כוח" למעלה ומשם יפעל את בירור המטה – מכיוון שאמיתית ושלימות הבירור יכול להיות רק כאשר המכרר מתלבש בלבושי המתברר באופן ד"בכל צרתם לו צר", היינו, שמרגיש זאת עד כדי כך שנעשה "נוגע בדבר", שאז פועלת הבירור היא באופן שבאין-ערוך.

ז. עניין הנ"ל (העבודה דבירור המטה שעל-ידי זה באים לעילוי ד"כפליים לתושייה", ועד לעילוי דגאולה העתידה) מרומז גם בשמו של בעל ההילולא:

שמו הראשון של בעל ההילולא הוא – "יוסף", שעניינו – "יוסף ה' לי בן אחר", שזוהי העבודה לעשות מ"אחר" – "בן", עבודת התשובה שעל-ידי זה באים לעילוי ד"כפליים לתושייה".

וזה היתה עבודתו של בעל ההילולא – שמסר את נפשו על הפצת התורה והיהדות לכל אחד ואחד מ ישראל בכל מקום ומצב שהוא, גם כאשר נמצא במעמד ומצב של "אחר" – לעשות ממנו "בן".

והנה, על-ידי התשובה פועלים את ביאת משיח צדקנו – כמאמר, "משיח אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא", היינו, שהחידוש של משיח הוא – עבודת התשובה.

ומובן, שאין הכוונה לעבודת התשובה דצדיקים בלבד, אלא בוודאי הכוונה היא גם מדרגת צדיקים – בינונים, שאודותם מדובר בספר התניא – "ספר של בינונים", ואפילו רשע וטוב לו, ויתירה מזו – אפילו יהודי שנמצא בדרגת רשע ורע לו, רחמנא-ליצלן, שהרי גם עליו נאמר "לא ידה ממנו נדח", ובוודאי סופו לעשות תשובה.

וכללות עניין הגאולה העתידה (הנפעלת על-ידי עבודת התשובה) מרומז בשמו השני של בעל ההילולא – "יצחק", כמאמר רז"ל

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

יום שישי

א' בתמוז – ב' דראש-חודש

יום ראשון

ג' בתמוז

תקופת תמוז: יום חמישי בלילה, אור ליום שישי בשעה 2:10 (שעות קיץ). אין שותים מים בשעה זו (פרטים נוספים ומקורות הובאו בגיליון תקנ"ח).

שבת-קודש פרשת חוקת

ב' בתמוז

* בשבת-קודש זו, שקודם יום ההילולא ג' תמוז, ישתדלו לעלות לתורה. אם אין מספר העליות מספיק – יקראו בתורה בחדרים שונים², אבל לא להוסיף על מספר הקראים.

* ישתדלו שמפטר³ יהיה הגדול שבחבורה – בריצוי רוב המניין – או על-פי הגורל.

מנחה: פרקי-אבות – פרק ד.

ביום זה, בשנת תרפ"ז, נשתחרר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע מהמאסר בבית-האסורים ('שפלרניה', בעיר פטרבורג, שנקראה אז 'לנינגרד'), בתנאי שייסע מיד לגלות, בעיר מקלטו 'קסטרומה' למשך שלוש שנים⁴.

יום ההילולא האחד-עשר של הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנא מנחם-מענדל זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע (תשנ"ד), דור שביעי לנשיאי חב"ד, ומנוחתו כבוד בניו-יורק, ארצות-הברית, על-יד ציון כ"ק חמיו אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

פדר יום ההילולא:

במוצאי שבת-קודש, מדליקים (בכל בית) נר שיידלק כל המעת-לעת. אם אפשר בקל – נר של שעווה⁵.

יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום

1) מנהגי יום ההילולא – הוראת בי"ד רבני חב"ד בארה"ק, ע"פ מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו משנת תשי"א (אגיק ח"ד עמ' קמב, ספר-המנהגים עמ' 95, ובכי"מ).
2) כאשר לפחות ששה מהמשתתפים לא שמעו את קריאת התורה (קצות-השולחן סי' כה ס"יד). ואפשר לעשות זאת אף לפני תפילת שחרית, כנפוץ בין אנשי ובבית-חינו (עיין אגיק ח"ג עמ' ד, שלא חייב להיות קשר בין התפילה לקריאת התורה. ועי' בספר 'התפילה כהלכתה' פט"ז סי"ה ובהערות שם).
3) ברכי-יוסף אוי"ח סי' רפד סי"א. שערי-אפרים שער ט סמ"ב. ידרכי חיים ושלום אות רי.
4) ראה בפירוט ביספר התולדות – אדמו"ר מהוריי"צ;

5) "בכל ענין וענין, הן בענינים הפרטיים והן בענינים הכלליים, יש להתנהג ע"פ הוראת הבה"ד של רבני ליובאוויטש (בכל מקום ומקום)... (משיחת 'חשובו לנו עולם', מוציאים פ' תרומה, ב' אדר ה'תשמ"ח, 'התעודות' תשמ"ח ח"ד עמ' 1403).

"אין בידינו"

רבי ינאי אומר אין בידינו לא משלוות הרשעים ואף לא מייסורי הצדיקים. רבי מתיא בן-חרש אומר הווי מקדים בשלום כל אחד, והווי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים (פרק ד, משנה טו)

פירוש רבינו עובדיה מברטנורא:

אין בידינו – כמו, לא הווי בדידיה [יבמות ק"ה ע"א]. כלומר, אין הדבר הזה ידוע לנו מדוע דרך רשעים צלחה ומפני מה הצדיקים מדוכאים ביסורים. פירוש אחר: אין לנו בזמן הגלות לא משלוות והשקט שרגיל הקב"ה לתת לרשעים כדי לטורדן מן העולם-הבא, ואף לא מן יסורים של אהבה שאין בהן ביטול-תורה. כלומר, יצאנו מכלל רשעים – שאין לנו השלוה שיש לרשעים. ולכלל צדיקים לא הגענו – שהיסורים שלנו אינן של אהבה כיסורי הצדיקים. הווי מקדים שלום לכל אדם – ואפילו לעכו"ם בשוק, והווי זנב לאריות – לגדולים ממך. ולא ראש לשועלים – לקטנים ממך.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

אין בידינו לא משלוות הרשעים – כתב הרע"ב, "אין לנו בזמן הגלות... משלוות והשקט שרגיל הקב"ה לתת לרשעים כדי לטורדן מן העולם הבא". בטעם הדבר יש לומר, כי עשוי אין רשעים גדולים כל-כך, שירצה ה' לטורדן מן העולם-הבא. ודווקא בזמן הבית, שאז האיר גילוי אלוקות, היה שייך לומר "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבדו", מה-שאינ-כן בזמן הגלות, הרשעות באה מסיבת ההעלם והסתר, ואינם נקראים "שונאיו". ובדוגמת מאמר רז"ל על עמי-הארץ, שזדונות נעשו להם כשגגות.

* * *

כתב הרע"ב, "אין לנו בזמן הגלות... משלוות והשקט שרגיל הקב"ה לתת לרשעים כדי לטורדן מן העולם-הבא". ויש לשאול, הרי מבואר בחסידות שבזמן הגלות, לאחר שנגרמה גלות השכינה, אדם החוטא מוריד השפעה אלוקית להיכלות הקליפות, ומפני שהוא הוא הממשיך להם ההשפעה, לכן הוא נוטל חלק בראש. והדבר עומד בסתירה למבואר במשנתנו – ולמה שאנו רואים במוחש – שעכשיו אין שלוות הרשעים.

ואולי יש לומר, שעתה אין רשע כל-כך והאדם הוא בעל בחירה, ולכן על-ידי מעשים טובים יש גם לרשע מקבל גם מהיכלות הקדושה, ולכן אין בידינו משלוות הרשעים. ויש לומר שהוא הריק "שלוות" (רק טוב, על-דרך "ביקש יעקב לישב בשלוות"), אבל טוב ישנו. לפי זה יש לתרץ גם מה שהקשו המפרשים, הרי זה "מילתא דפשיטא שאין בידינו השלוות, אנחנו יגעי הגלות, ואם-כן מאי קא-משמע-לן רבי ינאי ולמאי קאמר לה?". ועל-פי הנ"ל יש לומר, שהתנא מלמדנו דבר זה כדי שלא יתעוררו אצל האדם ספיקות באמונה ח"ו: מכיוון שבזמן הגלות אפשר לקבל חיות מהיכלות הקליפות, ומצד זה ראוי שחוטא יקבל השפעה ביתר שאת ויתר עוז, יוקשה לו: אנו רואים שבפועל אינו כן? ועל זה אומר התנא, ש"אין בידינו... משלוות הרשעים", והיינו, שטעם הדבר אמנם אין ידוע לנו.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת חיי-שרה תשי"ל)

– לקו"ב לתניא (להר"י קארף) ח"ב עמי קפה)

(שבת פט,ב) שלעתיד לבוא יאמרו לייצחק "כי אתה אבינו", וכמבואר בארוכה בדרושי חסידות (תו"א ויצא כא, רע"ג) שאז "יתגלה בחינת התענוג העליון שלמעלה והוא על-ידי הבידורים שלמטה בבחינת אתכפיא ואתהפכא

על-ידי תשובה פועלים את ביאת משיח צדקנו, כמאמר, "משיח אתה לאתבא צדיקיא בתובתא", שהחידוש של משיח הוא עבודת התשובה

מחשוכא לנהורא כו"ל.

מאוד גו"ל.

ועל-ידי העבודה ככל העניינים האמורים לעיל – זוכים בקרוב ממש לקיום הייעוד "דבר הוי' זה הקץ" [כמובא בגמרא (שבת קלח,ב) – באותה סוגייה שבה מבואר ש"דבר הוי' זו הלכה"], בגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח צדקנו. והקיצו ורננו שוכני עפר, והם בתוכם – אדמו"ר הזקן, ורבותינו נשיאנו ממלאי מקומו, עד לבעל ההילולא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, וכל זה – במהרה בימינו ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת בשלח, י' בשבט ה'תשד"מ. 'תורת מנחם – התוועדות' ה'תשד"מ, כרך ב, עמ' 863-853 – בלתי מוגה)

הירידה עצמה היא חלק מהעלייה

נתינת כוח מיוחדת בדורנו זה

ג' תמוז – שבו מודגש שירידת הגלות היא התחלת העלייה – פועל גם בנוגע לכללות עניין הגלות.

נתבאר במקום אחר שיש לומר הטעם הפנימי דקביעת חג הגאולה כחודש הרביעי, ולפני "צום הרביעי" – כיוון שבדורנו זה, דור אחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מתחילה כבר ה"טעיה" וה"התנוצצות" מעין הגאולה העתידה, כולל גם שיוכלו להרגיש ולטעום הפנימיות ד"צום הרביעי" (התחלת "בין המצרים" כללות עניין החורבן והגלות) – "ששון ושמחה" (כפי שיהיו בגלוי לעתיד לבוא), היינו, לא זו בלבד שהצום (חורבן וגלות) הוא בשביל ששון ושמחה (הגאולה), אלא יתירה מזה, שהצום גופא, בפנימיותו הוא עניין של ששון ושמחה (התגלות פנימיות האהבה, "כמשל מלך גדול ונורא הרוחץ בכבודו ובעצמו צואת בנו יחידו מרוב אהבתו"), ולכן, נתגלה בדורנו זה שבחודש הרביעי ישנו חג הגאולה, ועוד לפני "צום הרביעי" – נתינת כוח לגלות הפנימיות ד"צום הרביעי" ש"יהיה לששון ולשמחה ולמועדים טובים".

ועניין זה מודגש ביותר בג' תמוז – שבו רואים בגלוי שההליכה לגלות עצמה הרי היא (לא רק צורך עלייה, אלא) התחלה של גאולה, כנ"ל.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת קורח, ג' בתמוז ה'תשמ"ח.
'תורת מנחם – התוועדות ה'תשמ"ח, כרך ג, עמ' 543)

"עמדו הכן כולכם!"

כל ענייני גאולה קשורים ושייכים לגאולה האמיתית והשלימה – "כיוון דשם גאולה עלה", ועל-אחת-כמה-וכמה בגאולה של נשיא הדור, "שנשיא הדור הוא ככל הדור כי הנשיא הוא הכול", ונשיא של דור זה, דור האחרון של הגלות, שהוא דור הראשון של הגאולה, ובפרט על-פי דברי נשיא הדור, בעל הגאולה, במכתבו הידוע לחגיגת י"ב תמוז הראשונה:

"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה", גאולה דכל ודכלל ישראל – הרי בוודאי שגאולה זו קשורה ושייכת ביותר לגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו.

ובפשטות – שמגאולת כ"ק מ"ח אדמו"ר בי"ב-ג' תמוז באים תכף ומיד לגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, ובפרט שלפני עשרות שנים הכריז כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו "לאלתר לגאולה" (כיוון שישנו כבר "לאלתר לתשובה"), והודיע שכבר סיימו כל ענייני העבודה, ולא נשאר אלא לצחצח הכפתורים, ולעמוד מוכנים – "עמדו הכן כולכם" – לקבל פני משיח צדקנו.

(משיחת שבת קודש פרשת חוקת, ז' בתמוז ה'תש"נ.
'תורת מנחם – התוועדות ה'תש"נ, כרך ג, עמ' 407-408)

באופן שאי אפשר להסיר בשבת ויום-טוב היינו שנעשה חלק מהכותל ועל-ידי זה חלק מהבניין כולו, בית שמגדלין בו תורה תפילה כו' (כפנים).

"כה תאמר לבית יעקב"

בהתוועדות חג השבועות תשל"ט אמר הרבי (בשיחה השמינית) שמהראוי לקיים 'כינסו תורה' גם לנשים, אך לא באותו יום שבו נערך 'כינסו תורה', לאנשים, כדי שיהיה מי שישמור על הילדים...

יום לאחר מכן סיפר הרב מרדכי מנטליק שכרגיל היה מקבל מהרבי את החלות ושיירי המים מההתוועדות – שכשהרבי נתן לו את החלות לכינסו תורה אמר לו: אחד יהיה ל'כינסו תורה' של האנשים והשני יהיה ל'כינסו תורה' של הנשים.

הכנות לכינוס

בהתוועדות יום שני של חג השבועות תשמ"ה (כרך ד, עמ' 2225) אמר הרבי:

כאמור, עניינים הנ"ל הם בתור השתתפות ב"כנס-תורה"... אשר כדברי חז"ל, "כינסו של צדיקים הנאה להם והנאה לעולם", עניין של הנאה וטובה, "אין טוב אלא תורה".

ויה"ר שההכנות ל"כנס" וה"כנס" עצמו יהיו בהצלחה רבה, והעיקר להוסיף בלימוד התורה ביתר שאת וביתר עוז מתוך שמחה וטוב לבב...

עוד לפני הכינוס

"ועוד וגם-זה-עיקר – שכל אחד ואחד יקבל החלטות טובות בנוגע ללימוד התורה: לכל לראש – להשלים ולסיים (עוד לפני הכינוס-תורה) העניינים שקיבל על עצמו עד עתה, ויתירה מזה – להוסיף מומן לזמן ביתר שאת ויתר עוז..." – אמר הרבי בהתוועדות אחרון-של-פסח תש"נ ('תורת-מנחם – התוועדות' תש"ג, כרך ג, עמ' 78).

במסגרת ארגון "עדינו" – "במטרה מיוחדת בשביל אברכים ותלמידי הישיבות העוסקים בתורה, להודמן ולהיפגש מומן לזמן, בכינוס של תלמידי חכמים לשוחח בחידושי-תורה ולהתוועד בסעודת מצווה ויומא טבא לרבנן, את חידושי-התורה... ויודפסו בחוברות מיוחדות" (מאגרת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, ט"ו בטבת תש"ה). במקביל כתב הרבי הקודם להר"מ מענטליק – "בו בחרתי להיות יושב-ראש ועד הנהלת חברת "עדינו" אשר יסדתי...".

לפועל התקיימו שני כינוסי-תורה בי' בסיוון ובי"ד בתמוז תש"ה (באחרון נטל חלק הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל) כמתואר במבוא לאיגרות-קודש של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, כרך ח, עמ' 16-20, וכל זה בראשות הר"מ מענטליק.

בר"ח סיוון תשמ"ח הופיע קובץ 'כינסו-תורה ליובאוויטש', חוברת י"ז וב'פתח דבר' צויין כי החוברת מוקדשת לזכרון הרבנית חיה מושקא ע"ה שנפטרה בכ"ב בשבט של אותה שנה:

"כן מוקדשת חוברת זו לעילוי-נשמת הרה"ג הרה"ח ר' מרדכי ע"ה מנטליק, ר"מ בישיבת תול"ל המרכזית, ומארגן כינוסי-התורה ועורך קובצי 'כינסו תורה', נפטר ביום א', כ"ה תשרי, ה'תשמ"ח".

המודעה נעשתה ל"חלק מהכותל"...

כשהרבי מדבר על כך שהכריזו אודות ה"כינסו תורה" כאן ביום ב' דחג השבועות תשמ"ט ('התוועדות' תשמ"ט, כרך ג, עמ' 294, צוטטו בהערה 47) הוא מתייחס לאופן ההכרזה:

ולא רק הכרזה בדיבור, אלא גם במעשה בפועל שבערב יום-טוב הדפיסו מודעה באותיות מרובעות והדביקו עליה הכותל דבית-הכנסת ובית-המדרש

תשמ"ה, כרך ד' עמ' 1851): לאחר ברכת המזון – נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א את המצות והמים להרב מרדכי שי' מענטליק עבור ה"כינוס-תורה" וציווה להכריז ע"ד ה"כינוס תורה".

"ונוסף על ה"דבר תורה" שלוקחים מהתוועדות זו – לוקחים גם חלה ומים... הקשורה עם סעודת ועונג שבת ויום-טוב (ברוגמת העניין ד"חלב חיטה ומצור דבש") כדי לקשר את ה"כנס-תורה" עם ההתוועדות ד"זמן מתן תורתנו" גם על-ידי דברים גשמיים – משיחת יום ב' דחג השבועות תשמ"ב.

"בעיני נמי לכם"

ביום ב' דחג השבועות תשד"מ (התוועדות' תשד"מ, כרך ג, עמ' 1947) הזכיר הרבי "השתתפות ב"כנס תורה" על-ידי דבר גשמי, שהרי "הכל מודים בעצרת דבעיני נמי לכם" – לחם (ברוגמת "שתי הלחם" דחג השבועות) ומים מהתוועדות זו" (וראה שם עמ' 1958 שציווה להכריז ומסר השתתפותם להר"מ מענטליק).

ביום שמחת-תורה תשמ"ב (התוועדות' תשמ"ב, כרך א, עמ' 268) מזכיר הרבי "השתתפות בדבר גשמי, על-ידי נתינת לחם ויין ומים מההתוועדות דשמחת-תורה".

שילוב נגלה ופנימיות

ברשימה הקודמת הזכר כי הרבי הדגיש את השתתפותו בחלק הגלוי. אמנם ראוי לציין כי ב"פתח דבר" לכינוס תורה, חוברת א, נאמר: "זיכה כ"ק אדמו"ר שליט"א כמה-וכמה פעמים את משתתפי הכינוס באמירת שיחה מיוחדת (וכמנהגו בקודש משולבת השיחה מגליא תורה ופנימיות התורה)".

ואכן, כמה וכמה פעמים הדגיש הרבי בעצמו עובדה זו. כך, למשל, באחרון-של-פסח תשל"ו סעיף ט' (שיחות-קודש תשל"ו, כרך ב,

עמ' 102) אומר הרבי במפורש: "יאמר עניין הקשור הן בנגלה והן בחסידות...", והשמיע חקירה באיסורים התלויים בזמן אם נחשבים כאיסורי גברא או איסורי הפצא וביאר את שיטת האדמו"ר הזקן בזה.

וכך אמר בהתוועדות יום שמחת-תורה תשמ"ז (התוועדות' תשמ"ז, כרך א, עמ' 385-396):

וכרגיל יכריזו עתה אודות הזמן והמקום שבו יתקיים ה"כינוס-תורה", הן הכנס הראשון והן ההמשך למחרת, ונתור השתתפות והתחלה – נתעכב עתה (בקיצור על-כל-פנים) על עניין הקשור עם חודש תשרי, כדלקמן, וכמו כן תהיה השתתפות על-ידי דבר גשמי – מהלחם דסעודה והתוועדות זו.

והירצון שיהיה העניין דילכו לחמו בלחמי כדרשת חז"ל דקאי על לימוד התורה, ובפרטיות יותר "לחמו" קאי על נגלה דתורה, ו"לחמו" (שלי, של הקב"ה) – קאי על פנימיות התורה... ובהתאם לכך גם השתתפות ב"כינוס-תורה" תהיה לכל ראש ובעיקר בנגלה דתורה, ובסיום העניין גם בפנימיות התורה, כדלקמן.

היושב-ראש והמארגן

"מארגן כינוס התורה בחצרות קודשנו ועורך קובצי 'כינוס תורה'" – כך, בין השאר, נכתב על מצבתו של הגה"ח הרב מרדכי מנטליק ז"ל, ראש ישיבת תומכי-תמימים ב'770'.

בחג הפסח תשמ"ה נערך 'כינוס תורה', וכשווה על-כך לרבי, הואיל לכתוב (פורסם ב'כפר חב"ד' גיליון 331, י' באייר ה'תשמ"ה, עמ' 20):

נחת רוח עבור הודיעו כל זה תיכף ומיד, נחת רוח יהיה בשלמות עוד יותר באם יוציאו לאור קובץ דהנ"ל (ואפשר לצרף גם מכינוסים שלפניו).

למה דווקא הרב מנטליק?

ובכן, בנוסף לסיבה הפשוטה שהוא היה ראש הישיבה, ניתן לשער שפעולה זו הייתה המשך לפעילותו בחיי כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ

"יאמר עניין הקשור הן בנגלה והן בחסידות"

על הרב מנטליק ז"ל, שנבחר לארגן את כינוס-תורה □ הרבי מעניק חלה ומים ואף את גביעו האישי, כחלק מהשתתפותו בכינוס-התורה □ החל משנת תשל"ב כינוס-תורה גם בסמיכות לחג הפסח □ הרבי מתייחס למודעה שהודבקה על כותל 770 □ רשימה שנייה מתוך שלוש

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

כינוס-תורה לעילוי-נשמת

בשלהי שנת תשמ"ג (י"ב באלול) נערך בלונדון כינוס-תורה שבו נטלו חלק, בין השאר, גדולי הרבנים וראשי הישיבות. הכינוס אורגן על-ידי הישיבה הגדולה דליובאוויטש. אורח הכבוד בכינוס אמור היה להיות ראש ישיבת תומכי-תמימים המרכזית, הרה"ג הרב ישראל-יצחק פיקרסקי. שעות ספורות קודם לכן נסתלקה זוגתו, הרבנית מרת אסתר-מרים, והשתתפותו בכינוס בוטלה. הרבי הורה שהכינוס יתקיים לעילוי נשמת הנפטרת. הרב פיקרסקי עצמו מסר לאחר מכן פלפול תורני אשר נכלל בקובץ שהופיע (בשנת תשד"מ) בעקבות כינוס-תורה זה.

מתשל"ב - כינוס גם בסמוך לפסח

"נהוג בכל איסרו-הג לערוך כאן כינוס תורה...", התבטא הרבי ביום שמחת-תורה תשמ"ט ('תורת-מנחם – התוועדות' תשמ"ט, כרך א, עמ' 250).

תחילה (משנת תשח"י) היו כינוס-התורה מתקיימים פעמיים בלבד בשנה – באסרו-הג שבועות ובאסרו-הג סוכות. מתי החלו כינוס-

בעיצומה של מלחמת יום-הכיפורים – בחול המועד סוכות תשל"ד – נטלו עליהם שני אברכים צעירים יזומה, וארגנו "כינוס תורה" לבני הישיבות ממדינות שונות, שבאו לשהות בחצר הרבי בחודש החגים. אחרי הכנס דיווחו על-כך לרבי המארגנים – הרה"ת ר' שלום-דובער שיחי' לוי' והרה"ת ר' נחמן שיחי' שפירא (ספר 'עבודת הקודש' עמ' קסא):

"אנו מוסרים בזה דו"ח מהכינוס תורה שהתקיים ביום ב' א' דחול-המועד סוכות... השתתפו בהכינוס כב' או ג' מאות תלמידי ישיבותינו, כב' מניינים משיבות שונות, וכמה מניינים מאנ"ש.

בתגובה כתב הרבי:

ונכון וטוב במאוד מאוד ובוודאי יעוררו חבריהם שי' באה"ק, צרפת ואוסטרליא עדיז [=על-דבר זה].

למחרת דיווחו שהודיעו על-כך במקומות המתאימים, והרבי כתב להם שוב:

ותיח [=ותשוואות-חן] ובטח יתעניינו הבפוי"מ [=הבפועל ממש].

התורה גם בסמיכות לחג-הפסח?
זה היה כנראה בין ה'מתנות' שהוגשו לרבי בחודש ניסן תשל"ב, שנת השבעים. בהתוועדות אחרון-של-פסח (שיחות-קודש תשל"ב, כרך ב, עמ' 173) אומר הרבי:

כאן המקום לסיים את ביאור ההדרן על מסכת פסחים שהוחל בביאורו בי"א ניסן, בפרט שנתקבלה הידיעה על דבר המשמח שעורכים 'כינוס תורה' – תהיה, אפוא, השתתפותי הסיום על מסכת פסחים.

שוב אנו קוראים בתיאור ה'ועד להפצת שיחות' מהתוועדות שבת-קודש פרשת שמיני (מקדש מלך, כרך ד, עמ' תסז): "בשיחה האחרונה, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: ה'הדרן' הוא בתור השתתפות בה'כינוס תורה' (שסודר לכבוד שנת השבעים לכ"ק אדמו"ר שליט"א) שיתקיים אי"ה מחר. ובהמשך לזה דיבר על-דבר ההתחזקות בהוספה בלימוד התורה בכמות ובאיכות... בסיום ההתוועדות, נתן מה'מוזנות' דההתוועדות ומיינו להרב ר' מרדכי מנטליק שי' – מארגן ה'כינוס-תורה', שיחלק בין המשתתפים בהכינוס. גם נתן לו את הכוס שלו (שמקדש עליו וכו') שממנו ימזוג את היין למשתתפי הכינוס...".

כנהוג כאן ונתפשט בעוד מקומות

על הקשר בין לימוד התורה וחג-הפסח דיבר הרבי בכמה הזדמנויות (למשל באחרון-של-פסח תשמ"ט 'התוועדויות' תשמ"ט, כרך ג, עמ' 61):

ישנו עניין נוסף בימים האחרונים דחג הפסח – הקשר והשייכות למתן-תורה.

כללות העניין דיציאת מצרים קשור עם מתן תורה כמו שכתוב "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה", הר סיני, שבו ניתנה התורה, היינו, שהיציאה ממצרים היא בשביל קבלת התורה.

ומזה מובן שבסיומו של חג הפסח, בימים האחרונים מודגשת יותר התכלית והמטרה דיציאת מצרים – מתן-תורה.

ובפשטות – שימים האחרונים דפסח הם זמן מסוגל לקבלת ההחלטות טובות בכל הקשור ללימוד התורה, להוסיף בקביעות עתים לתורה הן בכמות והן באיכות, וכל המוסיף מוסיפין לו.

ובהמשך לזה – יש להזכיר ולעורר גם אודות המנהג בשנים האחרונות לערוך 'כינוס תורה' למחרת הפסח (נוסף על ה'כינוס תורה' שנערך בחג הפסח עצמו, לאחר ימים הראשונים) כנהוג כאן ונתפשט גם בעוד כמה וכמה מקומות, ויהי-רצון שיתווסף ויתפשט ויתקבל בכל שאר המקומות.

הרבי פורע 'חוב' מ"א ניסן

באחרון-של-פסח תשמ"ב ('התוועדויות' תשמ"ב, כרך ג, עמ' 1312) אמר הרבי שהואיל ונותר עדיין 'חוב' מהתוועדות י"א ניסן, שבה היה צריך להעריך "סיום" על מסכת בש"ס, לכן יערוך עתה "סיום" על מסכת פסחים, בתור השתתפות ב'כינוס תורה". והפעם בתלמוד ירושלמי תוך כדי עריכת השוואות עם הבבלי.

נתינת-כוח לכל השנה

הדגשת חשיבות ה"כנס" דחג-השבועות חוזרת ונשנית במשך השנים, תוך כדי הבלטת נקודות שונות:

נהוג לערוך 'כינוס-תורה' שבו נאספים כדי לשמוע ולומר חידושי-תורה בסמיכות לכל יום טוב, ב"אסרו-חג" דחג-השבועות, אשר נוסף לכך שחג-השבועות הוא "זמן מתן תורתנו", הרי גם בנוגע ל"אסרו חג" עיקר ההדגשה הוא בחג-השבועות כמבואר בשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן (סימן תצ"ד סעיף יט)... מכנס-תורה זה שצריך להיות ביתר שאת וביתר עוז – לוקחים נתינת-כוח לשאר 'כינוסי תורה' במשך כל השנה כולה! (שיחות-קודש תשכ"ד, עמ' 394; 'התוועדויות' תשמ"ו, כרך ג, עמ' 526; 'התוועדויות' תשמ"ב, כרך ג, עמ' 1582; 'התוועדויות' תשמ"מ, כרך ג, עמ' 1949).

מבחינה רעיונית, הסביר הרבי בחג השבועות תשל"ה: עניין זה – של פלפול ושקלא-וטריא ופלפול כו' בענייני תורה, שכל אחד משמע

הנגלה שדובר בהם בהתוועדות (הקריאה דפי בראשית; הקהל; וקטורת) ומכיוון שכל דבר צריך שתהיה לו אחיזה (גם) בגשמיות יקחו נא הלחם מהתוועדות זו (של שבת, שמחת-תורה) ולהעיר שלחם מוסב על התורה כמו שכתוב לכו לחמו בלחמי, ולא רק פירורין כפי שאסף ר' יוחנן אלא גם לחם – וישתמשו בו להצלחת הכינוס, שיפעול ויביא גם לקיום המצוות בהידור...

"עניינים גשמיים משמחת-תורה"

"וגדולה לגימה שמקרכת, ייטלו אפוא מהחלה והמשקה כדי להמשיך את העניינים גם באכילה ושתייה במשך הכינוס" – משיחת יום שמחת-תורה תשכ"ט (שיחות-קודש תשכ"ט, כרך א, עמ' 91).

"נהוג לערוך בסמיכות לשמחת-תורה "כנס-תורה" ומקשרים אותו בשמחת-תורה שלוקחים עניינים גשמיים משמחת-תורה ונותנים אותם לכהן עליון, אלו העוסקים בתורתו של הקב"ה כדברי הרמב"ם לגבי שבט לוי" – אמר הרבי בהתוועדות יום שמחת-תורה תשל"ה (שיחות-קודש תשל"ה, כרך א, עמ' 109).

ובהתוועדות אחרון-של-פסח תשמ"ג ('התוועדויות' תשמ"ג, כרך ג, עמ' 1346):

ונהוג גם לקשר השתתפות זו (עלידי אמירת דבר תורה) עם דבר גשמי שעלידי זה שלוקחים מה"מצה שמורה" והיין דהתוועדות זו עבור ההתוועדות ד"אסרו-חג" (בהמשך ל"כנס תורה").

ומובן שהגשמיות שבדבר זה (מצה שמורה ויין) היא רק לפי ערך וביחס לרוחניות, מכיוון שמדובר אודות מצה ויין מ"סיעודתו של משיח" ביחד עם שתיית ד' כוסות... שביעי-של-פסח... כללות ימי הפסח.

וראה מעין זה ב'התוועדויות' תשמ"ג, כרך א, עמ' 311.

"כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן (באחרון-של-פסח תשמ"מ) להרב מרדכי שי' מענטליק המצות וכו' עבור הכינוס תורה" – 'התוועדויות' תשמ"מ, כרך ג, עמ' 1552.

באחרון-של-פסח תשמ"ה ('התוועדויות'

את חידושיו בתורה – שייך רק באיסרו-חג (של שבועות) שכן, בשבועות עצמו, היהודי עדיין אינו שייך לזה שהרי אז ניתנה תורה מהקב"ה ובני-ישראל עמדו בתנועה של תכלית הביטול!...

המנהג ד'כינוס-תורה" ביאר הרבי ביום ב' דחג השבועות תשל"ב קשור לו' בסיוון, מתן-תורה, ושייך גם למנהג רבותינו נשיאינו שביום-טוב של שבועות היו עורכים שולחן-תורני בו היו דנים בענייני תורה בנגלה!...

הכול הולך אחר החיתום

לגבי הזמן שבו נאמרת השיחה כהשתתפותו של הרבי – מציין הרבי בהתוועדות יום ב' דחג השבועות תשמ"ב ('התוועדויות' תשמ"ב, כרך ג, עמ' 1582) – כי "נהוג בשנים האחרונות לומר דבר תורה בתור השתתפות והתחלת ה"כנס תורה" בסיום וחותם "זמן מתן תורתנו" ש"הכל הולך אחר החיתום".

ולאחרי התוועדות זו מוסיפים וממשיכים ב"כנס תורה" – באופן ד"רוב עם הדרת מלך" באסרו-חג דחג השבועות (שם).

השתתפות גשמית - ב"לחם ומים"

הנה ציטוט מה'פתח דבר' לקובץ 'כינוס תורה ליובאוויטש' הראשון שנדפס בר"ח סיוון תשכ"ז ובה השיעורים שנאמרו בעת הכינוס באיסרו-חג הסוכות ה'תשכ"ו:

"במשך זמן השמעת הפלפולים ניתנה הפסקה קצרה, ובשעה זו נשאו ונתנו המשתתפים בהעניינים שדוברו. בעת הפסקה הלכו וחילקו בין המסובים את החלה והמשקה – מתת-ידו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בההתוועדות דשמחת-תורה, עבור משתתפי ה'כינוס'".

בהתוועדות שבת-קודש פרשת בראשית תשכ"ז התבטא הרבי (שיחות-קודש תשכ"ז, כרך א, עמ' 113):

השתתפותי בכינוס הוא בעניינים שבחלק